

MUSEUM KENNEMERLAND

Historisch Genootschap **MGK** Midden-Kennemerland

Nieuwsbrief

jaargang 14
nummer 37

issn:
1382-9351

maart
2006

Uitnodiging

voor de Algemene Ledenvergadering op

zaterdag 8 april 2006

10.30 – 12.30 uur

In de Protestantse Kerk (voorheen Ned. Herv. Kerk)
Castricumweg 8, 1911 GA Uitgeest

Het Bestuur van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland te Beverwijk nodigt haar leden uit om de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering bij te wonen en aansluitend rondgeleid te worden in de dorpskerk van Uitgeest. Een toelichting over de geschiedenis van kerk en dorp wordt gegeven door de heer Andries de Jong, oud-voorzitter van de Historische Vereniging Oud-Uitgeest. De bijeenkomst wordt besloten met een kort orgelconcert m.m.v. de organist, de heer Arie de Wit uit Krommenie.

Huishoudelijk gedeelte: de Jaarvergadering

Agenda

1. Opening
2. Notulen van de Jaarvergadering van 2 april 2005 in Velsen-Noord (zie blz 2)
3. Jaarverslag 2005 (zie blz 3-4)
4. Financieel jaaroverzicht 2005 (zie blz 5)
5. Kascommissie
 - goedkeuring financieel jaarverslag
 - benoeming kascommissie 2006
6. Begroting en contributievaststelling
7. Bestuursverkiezing:
 - aftredend en herkiesbaar zijn: Joep Frerichs
Arie van DongenLeden die zich in een bestuursfunctie zouden willen gaan bezighouden met de PR van het genootschap worden van harte uitgenodigd zich kandidaat te stellen. Aanmelden kan tot 27 maart bij de secretaris.
8. Verslagen uit de werkgroepen en over de activiteiten (zie blz 3-4)
9. Jubileumjaar 2005-2006
10. Rondvraag en sluiting

Thematisch gedeelte: Rondleiding door kerk en afsluitend concert

Een van de zeer vele illustraties in de scriptie van Karianne VandenBroucke

Op maandag 6 maart organiseerde het HGK samen met de St.Agathaparochie een lezing in en over de pastorie van de St.Agathakerk aan de Breestraat. Karianne Vandenbroucke maakte van dit Rijksmonument een studie in het kader van haar opleiding aan de Universiteit van Leuven. Zij gaf op deze zeer geslaagde avond een levendige toelichting op haar onderzoek en bevindingen. De bezoekers kregen ruimschoots de gelegenheid om dit bijzondere pand te bezichtigen en de grote

Activiteitenkalender:

Op maandag 3 april is er **geen** inloopavond vanwege de jaarvergadering in diezelfde week in Uitgeest.

zaterdag 15 april om 10:00 uur excursie naar de Beverwijkse en Heemskerkse Lunetten. Dit deel zal tot ongeveer 13:00 uur duren. Bij voldoende belangstelling om 14:00 uur nog een uitstapje naar Wijk aan Zee, waar nog 3 lunetten te vinden zijn. *zie bladzijde 6.*

maandag 1 mei: Inloopavond in het museum, van 20.00 -21.30 uur

zaterdag 17 juni: kastelenexcursie (fiets-tocht) van Oud-Haerlem naar de Banjaert o.l.v. Jean Roefstra, 10.00 - 12.30 uur

maandag 4 september: Inloopavond in het museum, van 20.00 -21.30 uur

hoeveelheid kenmerkende details uit verschillende stijlperiodes te bewonderen. Van het veelzijdige proefschrift van Karianne Vandenbroucke -die inmiddels Cum Laude geslaagd is- is een kopie opgenomen in de bibliotheek van het Museum Kennemerland. Daarin worden behalve uitgebreide cultuurhistorische beschouwingen ook bouwkundige aspecten en restauratiemogelijkheden behandeld. De lezing was net zoals de scriptie zeer de moeite waard!

Notulen van de Algemene Ledenvergadering 2005 HGМК

Datum: Zaterdag 2 april 2005, 10.00 – 12.30 uur
Plaats: De Meerpaal bij de RK St. Josephkerk in Velsen-Noord
Aanwezig: Dertig leden tekenen de presentielijst

1. Welkom en opening

De voorzitter van het genootschap, dhr. Joep Frerichs, opent de vergadering en spreekt zijn teleurstelling uit over de ietwat magere opkomst bij deze vergadering. Er zijn afberichten binnengekomen van de heren Camfferman, Woldt en Rengers.

2. Notulen van 3 april 2004 (te gast bij het bedrijfsmuseum van Corus)

De notulen worden in zijn geheel goedgekeurd onder dankzegging aan de secretaris, dhr. Jacob Brakenhoff. De vergadering gaat ermee akkoord dat het huidige systeem (notulen pas verspreiden bij de uitnodiging voor de volgende vergadering) ongewijzigd blijft.

3. Jaarverslag over 2004

Het verslag met inbegrip van de commissieverslagen, wordt in zijn geheel geaccepteerd. Mevr. Toepoel (Paleografiegroep) merkt ten aanzien van de weeskamer op dat het niet het bestuur van de weeskamer betrof, maar zaken waarmee de kamer zich bezig hield.

4. Financieel Jaarverslag over 2004

Dhr. IJs Luttik (aftredend penningmeester) wordt uitgenodigd aan de bestuurstaafel om eventuele vragen uit de zaal te beantwoorden. Hij constateert tevreden dat het boekenfonds een flinke reserve heeft opgebouwd, welke benut kan worden om het boek van Scholtens tegen een redelijke prijs op de markt te brengen. Verdere reserves kunnen in de toekomst benut worden om bij het op te zetten informatiecentrum apparatuur aan te schaffen. IJs meldt dat het Tegeltablau van Beijnes definitief gered is en een plaats gaat krijgen bij de renovatie van het NS-station. Dhr. Jan van der Linden wil hierover duidelijker bevestiging horen. In het jaar 2004 werden 18 leden als lid wegens wanbetaling uitgeschreven. Verder kwamen er geen vragen over het financieel jaarverslag.

5. Kascommissie

Er wordt melding gemaakt van de goedkeuring in een schriftelijke verklaring van 15 januari 2005 over de boeken door de leden van de kascommissie, de heren C.H.M. Bart en C. H. J. Hilbers. De penningmeester en de commissie worden door de vergadering met een instemmend applaus bedankt. Voor de nieuwe commissie treedt dhr. Van Bourgonje als reservelid toe en is dhr. Bart aftredend.

6. Begroting en contributievaststelling

Het HGМК betaalt € 1,- per jaar per lid aan Museum Kennemerland voor vergoeding van het gebruik van ruimten en faciliteiten. Dhr. Fries Berkhout heeft namens het museum om een verhoging van die bijdrage gevraagd, in verband met stijgende kosten e.d. Na enige discussie stemt de vergadering erin toe om de bijdrage in principe aan te passen. Gezien de gezonde financiële situatie wordt besloten de contributie ongewijzigd te laten. Enkele aanwezigen dringen aan om spoed te maken met de opzet van het informatiecentrum en overleg met de gemeente te plegen over een lokaliteit, omdat het museum zelf niet toereikend is.

7. Bestuursverkiezing

De voorzitter neemt de tijd om de aftredend penningmeester, dhr. IJs Luttik in het zonnetje te zetten en hem te bedanken voor

al diens werkzaamheden, voor het vele werk dat IJs achter de schermen sinds 1992 voor de vereniging verrichtte. Een speciaal door Ed Bilars ontworpen erespeld en een boekje worden onder dankzegging aan de gewaardeerde penningmeester overhandigd. IJs krijgt de gelegenheid een dankwoord aan de vergadering uit te spreken. Daarna volgt de benoeming van zijn opvolger, dhr. Jan de Boer uit Wijk aan Zee. Dhr. de Boer heeft reeds ervaring als penningmeester van diverse andere verenigingen en instanties. Hij wordt door de vergadering met acclamatie verkozen.

8. Werkgroepen

Duinrust: Dhr. Thomas overhandigt de boeken die over sectie 3 verschenen zijn aan het bestuur. Jan van der Linden adviseert dat er ook een exemplaar naar de Archiefdienst voor Kennemerland gaat.

Monumenten: Voor de boerderij aan de Hoflanderweg is een aanvraag ingediend voor de gemeentelijke monumentenstatus. Bij de Boerderijenstichting is melding gemaakt van de overige acht boerderijen binnen de gemeente

Paleografie: Geen toevoegingen op de verslaglegging

9. Jubileumjaar 2005

Voorzitter doet melding van de voorgenomen activiteiten en uitgaven: Op zondag 9 oktober wordt er in Paviljoen Westerhout een soort "Kunst & Kitsch" beoordeling met medewerking van professionele kunstkenners gehouden. De dag daaraan voorafgaand wordt er een tentoonstelling in het museum over 75 jaar genootschap en oudheidkamer geopend. Tevens zal dan de speciale herdruk van het boek van burgemeester Scholtens gepresenteerd worden. Dhr. Jan de Wildt uit Wijk aan Zee is gevraagd om een bundel over de geschiedenis van driekwart eeuw van genootschap en museum te schrijven.

10. Rondvraag

Dhr. Jean Roefstra vraagt naar de invulling bij het genootschap wat betreft 2005: het Jaar van het Kasteel. De activiteitencommissie zal excursies naar Brederode en Marquette beleggen.

Dhr. Berkhout doet een oproep onder de leden van het genootschap naar vrijwilligers voor actieve functies bij het museum om zodoende ruimere openstelling te bewerkstelligen.

Dhr. Bart maakt melding van een tentoonstelling die in het kader van 60 jaar bevrijding op 16 april in het stadskantoor geopend wordt.

Dhr. Luttik bepleit een actievere ledenwerving. Hij refereert aan een grotere belangstelling in Heemskerk voor de HKH.

Jan van der Linden wil weten hoe het staat met de opzet van een website. Arie van Dongen antwoordt dat het bestuur dat in beraad heeft.

De voorzitter sluit de vergadering en nodigt dhr. Van der Ham van het kerkbestuur van de Sint Josephkerk uit voor een rondleiding met toelichting bij kerk, toren en begraafplaats.

Jaarverslag 2005 Historisch Genootschap Midden-Kennemerland

In het jaar 2005 kwam het bestuur van het genootschap tien keer in vergadering in Museum Kennemerland bijeen. Aan het begin van het jaar was door geplande vertrek van de heer IJs Luttkik een vacature voor de zetel van de penningmeester ontstaan. Dankzij bemiddeling van mevrouw Miep de Wildt uit Wijk aan Zee kwamen we in contact met de heer Jan de Boer, penningmeester van het parochiebestuur. Na enige kennismakingsgesprekken toonde dhr. De Boer zich bereid zich kandidaat te stellen voor het beheer van de financiën van het genootschap. In de jaarvergadering van 2 april in Velsen-Noord werd hij door de algemene ledenvergadering als penningmeester bevestigd.

Met het bestuur van het Museum werd er een afspraak gemaakt om het gezamenlijke 75-jarige jubileum rond zaterdag 8 oktober vorm te willen geven. Er werden plannen gemaakt voor een tentoonstelling, een jubileumuitgave en een speciale activiteit: een eigen versie van een kunst & kitsch beoordeling. Dhr. Jan de Wildt werd als auteur voor het boek aangezocht.

In februari werd er melding gemaakt van het feit dat er misdrukken van het boek *Straatje om in Beverwijk illegaal op een markt te koop aangeboden werd*. Het bestuur besloot daar actie tegen te ondernemen. In de vergadering van maart werd voorgesteld de scheidend penningmeester, dhr. IJs Luttkik bij de jaarvergadering met een erespeld te belonen. Oud-bestuurslid Jan van der Linden uit Velsen-Noord werd Koninklijk onderscheiden. In april werden er plannen gemaakt om aandacht te besteden aan 2005, Jaar van het Kasteel. De heer Jean Roefstra werd gevraagd voor medewerking voor excursies naar Brederode en Marquette.

In juni werd het besluit genomen om het museum van de boekenvoorraad te ontlasten en opslagruimte bij een storage-bedrijf te huren. De verkoop van het boek *“Wat Mijnheer zegt...”* verliep zeer succesvol; de verkoop van het boek van Klaas Groot bleef steeds zeer bevredigend, maar de verkoop van andere werken stagneerde. In juli deed men de toezegging om op 24 september op de Uit-de-Kunst manifestatie nabij het hernieuwde Kennemer Theater met een marktkraam samen met het museum aanwezig te zijn. In september werden de laatste voorbereidingen getroffen voor het aanbieden van de eerste exemplaren van de nieuwe uitgave van het boek van Scholtens aan de drie burgemeesters uit de IJmond op vrijdag 7 oktober in het Stadskantoor en de *“Kunst & Namaak”* beurs op zondag 9 oktober in Paviljoen Westerhout.

In de vergadering van 17 oktober 2005 kon het bestuur met tevredenheid terugkijken naar de geslaagde gezamenlijke viering van het 75-jarige jubileum op 7, 8 en 9 oktober. De tentoonstelling was dankzij de inspanningen van dhr. Fries Berkhout, conservator van het museum, een geslaagd geheel geworden. Aan de heruitgave van het boek van Scholtens werd in de plaatselijke pers goed aandacht besteed. De schrijvers en bewerkers van het boek, de heren Fred Schweitzer en Jan van der Linden kregen alle lof toegezwaaid. Rond die dagen zou ook het jubileumboek over museum en genootschap verschenen zijn. Maar door een ongeval moest de auteur, dhr. Jan de Wildt uit Wijk aan Zee, zijn werkzaamheden tijdelijk staken.

Het bestuur nam de beslissing dat boek pas met het verstrijken van het jubileumjaar, dus in het najaar van 2006, te laten verschijnen.

In november ontvingen we de uitnodiging om de (waarschijnlijk) laatste historische tentoonstelling in Museum Beeckestijn in Velsen-Zuid te bekijken. Vanwege verkoop van dat pand door de gemeente Velsen zal dit gebouw zijn museale functie verlie-

zen. Terwijl de belangstelling van het publiek voor het culturele erfgoed stijgende is, gezien het succes dat wij mochten ervaren bij overweldigende deelname aan de excursie naar Marquette op zaterdag 12 november. In de vergadering van december werd het rooster van aftreden in herinnering geroepen: in 2006 geldt dat voor de voorzitter, dhr. Joep Frerichs en bestuurslid, dhr. Arie van Dongen; in 2007 zijn de secretaris, dhr. Jacob Brakenhoff en bestuurslid, dhr. Jan Camfferman aan de beurt en in 2008 mag de penningmeester, dhr. Jan de Boer aftreden en zich herkiesbaar stellen.

De vergaderingen verliepen altijd in goede sfeer. Het bestuur was tevreden over de samenwerking met het museumbestuur. Betreurd wordt dat het regionaal overleg met de naburige historische verenigingen uit Heemskerk en Velsen samen met het museum vast kwam te lopen. In het jaar 2006 wordt er naar gestreefd dit overleg weer vlot te trekken. Een van de doelstellingen van dit overleg is om gezamenlijk tot een regionaal historisch informatie- en documentatiecentrum te komen. Ideeën en wensen hierover zijn gelukkig overeind gebleven. Er blijft werk over voor de toekomst.

activiteiten excursies en inloopavonden.

Maandag 10 januari 2005 werd het winterseizoen geopend met een lezing door dhr. Piet Diemeer over de tuinbouw in Wijk aan Duin en Heemskerk. Op zaterdagmorgen 5 februari waren we te gast in de Hervormde Kerk van Heemskerk. Dhr. Beerend Wietsma vertelde over de geschiedenis van de kerk en gaf een rondleiding over de begraafplaats rondom de kerk. Op zaterdag 2 april vond de jaarvergadering plaats in Velsen-Noord. Op dinsdag 24 mei bezocht een gezelschap van meer dan 40 belangstellenden de Ruïne van Brederode, waar Graaf Jean (Roefstra) een belangstellend gehoor vond. Op zaterdag 24 september was het HGMK samen met het museum aanwezig op de Uit-de-Kunst manifestatie nabij het Kennemer Theater. De laatste excursie van 2005 was op zaterdag 12 november naar Chateau Marquette. De heren Pierre Janssens en Jean Roefstra gaven een deskundige rondleiding en toelichting door gebouw en tuin.

In dit jubileumjaar stonden er vanwege de vele historische activiteiten slechts twee inloopavonden gepland t.w. op 7 maart en op 5 september. Deze laatste moest ook komen te vervallen, zodat we elkaar alleen in maart rond de tafel hebben getroffen om elkaars plannen, vragen, onderzoeken, tips etc. te vernemen en door te geven.

Werkgroep Paleografie

Vanwege het feit dat de werkgroep niet meer kon beschikken over de microfiches, waarop de geschreven teksten van de *“Notulen van de vergaderingen van de vroedschap van de stede Beverwijk”* verfilmd stonden, heeft de uitgave van boek 3 jammer genoeg een vertraging van enige maanden (mei 2005) opgelopen.

Gelukkig kon door het enthousiasme en doorzettingsvermogen van enkele leden van de werkgroep bij het Archief voor Kennemerland in Haarlem, een flinke hoeveelheid digitale foto's van de oorspronkelijke geschriften gemaakt worden en zijn we in de toekomst door deze wijze van werken minder afhankelijk en is de aanvoer van *“nieuwe”* te bewerken teksten beter gewaarborgd.

Deze digitale foto's op CD-ROM afgedrukt, geven onze paleografen bovendien de mogelijkheid tot bewerking van de tekst (bijv. sterke vergroting) op de PC. Overwogen wordt dan ook om t.z.t. boek 4 (vanaf 1673) niet alleen maar geprint op papier, maar ook digitaal op CD-ROM, uit te brengen.

werkgroep monumenten.

Na het vertrek van IJs Luttik uit onze werkgroep bestaat de werkgroep uit 8 leden, die trouw de 7 bijeenkomsten dit jaar hebben bezocht. Na de afronding van de inventarisatie van de Breestraat panden, hebben we het gebied uitgebreid tot de "Breestraat-driehoek", te weten een gebied begrensd door de Koningstraat- Peperstraat- Breestraat- Graaf Florislaan- Spoor-singel- Wijckermolen. Dit jaar is deze inventarisatie afgerond. Inmiddels hebben we het gebied al twee keer uitgebreid: eerst met het gebied tussen Baanstraat en Koningstraat en onlangs met het gebied tussen Zeestraat- Vondellaan- Beecksanghlaan- Velsersweg.

De bedoeling is wederom een fotoboek met een cijferbeoordeling aan de gemeentelijke monumentencommissie aan te bieden, met een aanbeveling voor de monumentenstatus van een aantal panden. Helaas hebben we van het commissielid Mw. J. v.d. Aar vernomen dat de gemeente hiervoor te weinig geld beschikbaar heeft, maar er is hoop voor de toekomst.

Voorts hebben we ons beziggehouden met een aantal panden waar verbouwingsplannen voor waren, o.a. Westerhoutweg 22, Moenspleinkerk en Westerhout.

We kregen een afwijzing binnen voor de aanvraag tot rijksmonument van Baanstraat 53C. Dit pand is echter al sinds april '00 een gemeentelijk monument!

We kunnen afsluiten met een positief bericht. Na ongeveer een jaar is besloten dat onze aanvraag voor de gemeentelijke monumentenstatus van de boerderij "Klein Oosterwijk" aan de Hoflanderweg is gehonoreerd. Een succes voor onze werkgroep en vooral voor IJs Luttik, die zich hiervoor sterk heeft gemaakt. Dat er vele mogen volgen!

Aan het eind van het jaar verzocht dhr. T. Wilbrink ons zijn pand Duinwijklaan 55 te beoordelen. In januari is hij ook meteen toetreden tot onze werkgroep, evenals dhr. J. Hamers uit Wijk aan Zee. Beide heren zijn deskundig op bouwtechnisch gebied. We gaan dus met 10 leden het nieuwe jaar in.

Het grafmonument van Jan II van Polanen te Breda

In de noordelijke koorzijbeuk van de Grote of Onze Lieve Vrouwe Kerk te Breda is een bijzonder mooi grafmonument te vinden van Jan II van Polanen, Heer van onder andere kasteel Oud Haerlem te Heemskerk en later van Breda. Het komt in Nederland weinig voor dat een 14e-eeuwse grafombe aangetroffen wordt van een voormalig kasteelheer uit deze periode. Op de grafombe ligt Jan II geflankeerd door zijn echtgenotes Oede van Hoorn en Machteld van Rotselaer. Helaas zijn de beelden, waarop nog resten te zien zijn van de voormalige kleuren en verguldsel, incompleet door latere beschadigingen. Zijn derde echtgenote, Margaretha van der Lippe, is niet afgebeeld op de grafombe, maar ligt wel begraven in het monument.

Aardig is de legende van kasteel Oud Haerlem. De echtgenote (haar naam ver-

andert bij iedere versie) van de kasteelheer, zeer geliefd bij de inwoners van Heemskerk, zou haar man al dragende het kasteel uitgesmokkeld hebben door hem in een kist of zak te stoppen toen zij zelf als gunst van de belegeraars een vrije aftocht verkreeg, en hem ver van de belegeraars bevrijd heeft. Dit moet naar het land der fabelen verwezen worden. In de zomer van 2005 is deze legende voor de aardigheid getoetst op haalbaarheid op de ruïne van Brederode. Maar alleen het gewicht van een man zonder kist, tas oid. was voor twee personen al niet haalbaar, zeker niet voor zo'n heel eind als de legende wil. De legende van de vrouwe van Oud Haerlem is dan ook ontstaan in de zestiende eeuw, maar grijpt terug op overleveringen die terug te voeren zijn – in diverse varianten – tot de val van Troje, ver voor onze jaartelling. Jan II van Polanen was ook niet aanwezig met zijn echtgenote op zijn

kasteel te Heemskerk (Oud Haerlem) toen dit belegerd werd tijdens de zogenaamde Hoekse en Kabeljauwse twisten in 1351. Hij woonde destijds al op zijn kasteel te Breda waarvoor de eerste steen in 1350 gelegd werd (waarvan overigens resten worden aangetroffen tijdens een grootschalig archeologisch onderzoek op het ogenblik.)

Terug naar het grafmonument. Jan II van Polanen ligt in volle wapenuitrusting met zijn handen op zijn borst, het beeld is levensecht.

Oorspronkelijk stond de kalkstenen tombe met een hardstenen plaat, in de door hem in circa 1372 gestichte kapel die verbonden was aan de voorganger van de huidige kerk. De tombe is kort na het overlijden van Jan II in februari 1379 vervaardigd. Zijn zoon Jan III was de opdrachtgever. De tombe is in 1410 weer verplaatst voor de nieuwbouw van de kerk op initiatief van Engelbrecht I, graaf van Nassau - Dillenburg. Hij trouwde met de dochter van Jan III van Polanen, Johanna van Polanen in 1403 te Breda. Van allen zijn ook prachtige grafmonumenten in dezelfde kerk te bezichtigen.

Literatuur.

Pronk en Praal, uitingen van Dynastiek zelfbewustzijn, De Nassau's in de Grote Kerk van Breda: tentoonstellingswijzer, 2005.

J. Roefstra (in bewerking) *De inname van kasteel Oud Haerlem in 1351, een beleg dat nog steeds voortduurt.*

G. van Wezel et al, *De Onze Lieve Vrouwekerk en de grafkapel voor Oranje-Nassau te Breda,*

Jean Roefstra, 2005

Baten en lasten over 2005

Baten		Lasten	
Contributies	€ 7.280, –	Nieuwsbrieven	€ 1.556,79
Rente	2.006,37	Ledenbulletin	15,50
Donaties	400, –	Boeken etc.	15.724,97
administratiekosten	55,22	Bijdrage aan Museum Kennemerland	728, –
Verkoop boeken	10.973,03	Historische werkgroepen	230, –
		Excursies/lezingen	266,50
		Lidmaatschappen/abbonementen	111,50
		porti/bezorgkosten	140,15
		Bestuurskosten	141,45
		Huur opslagruimte	182,50
		Representatiekosten	136,48
		Algemene kosten	299,57
		Reservering infocentrum	1.000, –
		Voordeel saldo	181,21
	€ 20.714,62		€ 20.714,62

Balans per 31 december 2005

Inventaris	€ 58, –	Crediteuren	€ 1.399,41
Kas	80,11	Vooruitontvangen contributies	2.050,50
Postbank	8.389,16	Ondersteuningsfonds	7.909,69
Postbank- Rentemeer rekening	47.885,61	Blomfonds	16.336,09
Postbank-termijndeposito	14.520,97	Boekenfonds	17.248,72
Debiteuren	125, –	Reserve infocentrum	15.000, –
Waarborg opslagruimte	116,50	Reserve 75-jarig bestaan	2.812,23
Kruisposten	36,50	Algemene reserve	8.455,21
	€ 71.211,85		€ 71.211,85

Begroting 2007 (de begroting 2006 werd vastgesteld op de jaarvergadering 2005; zie daarvoor Nieuwsbrief 34)

Baten		Lasten	
Contributies	€ 7.500, –	Nieuwsbrieven	€ 2.000, –
Rente	1.500, –	Ledenbulletins	4.000, –
Verkoop boeken	5.000, –	Boeken etc.	5.000, –
		Bijdrage aan Museum Kennemerland	750, –
		Excursies/lezingen	300, –
		Historische werkgroepen	300, –
		Lidmaatschappen/abbonementen	150, –
		Porti/bezorgkosten	150, –
		Bestuurskosten/onvoorzien	500, –
		Huur opslagruimte	360, –
		Representatiekosten	150, –
		Algemene kosten	340, –
	€ 14.000, –		€ 14.000, –

Toelichting:

Opvallend en toch wel verontrustend is de terugloop van het aantal leden. Het is al enige jaren te merken dat het aantal afvallers groter is dan het aantal nieuwe leden dat zich aanmeldt, waardoor we nu op een ledental zitten van 725. We studeren op de mogelijkheden om aan de PR van ons Genootschap meer aandacht te besteden.

De opbrengst uit de verkoop van boeken is in het boekjaar gestegen tot een record hoogte van bijna € 11.000,- Dit is voornamelijk te danken aan een afnemer die zich bereid heeft getoond om enkele honderden boeken ineens af te nemen. Ook de verkoop van het boek van "Scholtens en Midden-Kennemerland" heeft tot deze opbrengst bijgedragen, al moeten we wel stellen dat de

verkoop daarvan tot nu toe erg tegenvalt. Er is nog een grote voorraad!

Het ondersteuningsfonds hebben we kunnen aanvullen met ± € 1800,-. Er zijn geen uitgaven uit gedaan.

De reserve voor het infocentrum is aangevuld met € 1000,-. Rest mij ieder te bedanken voor de bijdragen in donatie, gift, contributie of extra bijdrage voor het ondersteuningsfonds, waardoor we het jaar financieel gunstig kunnen afsluiten en er ook geen noodzaak is om de hoogte van de contributie te wijzigen. Deze blijft slechts € 10,- per jaar.

Jan de Boer

Museumflitsen

Museum Kennemerland mocht zich in 2005 verheugen in een gestegen aantal bezoekers. Kwamen er in de jaren 2003 en 2004 slechts 866 en 886 bezoekers over de drempel, in het vorig jaar waren dat er 1.212. Daarvan waren er 561 volbetalende, 94 halfbetalende, 429 gratis (b.v. met een Museumkaart) en 128 leden van ons Genootschap. Het behoeft geen betoog dat het museumbestuur van mening is dat dit er best een paar meer hadden mogen zijn. Verheugend was het groeiende aantal groepen dat ons museum op afgesproken en afwijkende tijdstippen bezocht.

Ook dit jaar zijn er weer een aantal interessante aanwinsten voor de collecties van uiteenlopend belang verkregen. Het betreft vooral schenkingen van foto's, boeken, CD's, kranten en voorwerpen die diverse aspecten van onze verzamelgebieden bestrijken. Voorbeelden: 2 verzamelbanden met de vrijwel complete uitgave van de Kennemer uitgave van VRIJ NEDERLAND, bestaande uit vele illegale blaadjes en krantjes en een map met knipsels uit de verzamelingen van de Beverwijkse verzetsman Th. Reijnders, welke geschonken werd oor zijn zoon P.P. Reijnders. De oudwielrenner Ab Geldermans schonk via de Heer J. van der Linden ons de *Gele Trui* welke hij in 1968 in de Tour de France heeft gewonnen. 6 Interessante foto's van de "Kolenhandel van Wijngaarden", later "Van Doorn op de Meer" ontvingen wij van de Heer Den Breijen. Mevrouw

Batenburg, de weduwe van de welbekende Notaris Batenburg schonk een compleet album met documentatie van de hand van een van de organisatoren van de feestelijkheden rond "Beverwijk 650 jaar stad" (1948). Van de Heer J. de Wildt en zijn echtgenote ontvingen we als schenking de *Memoires van Emanuel van Overmeeren (1915/2005)*. We ontvingen een naamlijst van de Leden Oefenend Gezelschap uit 1790 en van de Heer Patrick Schelvis een foto van 5 meisjes aan het werk bij de Tapijtknoperij Kinheim.

Het museum ontving niet alleen schenkingen, maar ook bruiklenen: van het Instituut Collectie Nederland een Kinheim Kleed, ontworpen door F.Spanjaard en een vaas model 1 en een kan model 506 van de Kennemer Potterij. Van een particulier die het goed met ons meent ontvingen we een beeld van een Pelikaan naar ontwerp van Gellings uitgevoerd door de Kennemer Potterij ca. 1930.

Ter gelegenheid van de opening en bij de afsluiting van de geslaagde tentoonstelling van vader en zoon Mertens schonk de laatste ons twee door zijn vader te Velsen vervaardigde voorwerpen: een vaasje model 1 en een uniek kannaetje met glazuurproeven. De Heer J.G.Berkhout schonk ons een kussen vervaardigd door Kinheim ter gelegenheid van het 25-jarig huwelijksjubileum van Koningin Wilhelmina met Prins Hendrik. Daarnaast ontvingen wij

van hem een tabakspot met deksel van de Kennemer Potterij en een bakje zonder deksel naar ontwerp van Gellings.

Museum Kennemerland stond niet alleen maar klaar om met open handen schenkingen en bruiklenen in ontvangst te nemen, maarkan soms ook belangrijke aankopen doen. Van de Heer W. Spijker – een erkend verzamelaar – konden wij een bijzonder fraai uitgevoerde lampvoet naar ontwerp van Gellings van de Kennemer Potterij kopen. Daarmee heeft ons museum opnieuw een uniek stuk kunnen aanschaffen, hetgeen onze toonaangevende verzameling van Velsler Aardewerk opnieuw heeft kunnen versterken. Op veilingen konden drie belangwekkende posters worden verworven. Een Kinheim kleed kon grondig worden gerestaureerd.

De Beverwijkse politiek in de vorm van commissieleden, bestaande uit vertegenwoordigers van de in de gemeenteraad vertegenwoordigde partijen, sprak zich op 31 januari jl. uit voor meer steun aan Museum Kennemerland. Daarmee werd de weg geopend om gesprekken tussen het Bestuur van Museum Kennemerland en de Gemeente Beverwijk te beginnen. Er was behoorlijk veel steun voor uitbreiding in het huidige pand met de bestaande achterbouw, maar ook andere opties binnen Beverwijk worden nog bekeken. Een eerste gesprek vond in dit kader plaats op maandag 6 maart jl.

Nogmaals: excursie Linie van Beverwijk

In oktober 2004 organiseerden wij een fietstocht langs de 10 lunetten die nog van de "Linie van Beverwijk" overgebleven zijn. Er is sindsdien nogal wat gebeurd met die Linie. Door de gemeenten Beverwijk en Heemskerk werd een herstructureringscommissie Heemskerk-Beverwijk ingesteld met de opdracht een 'raamplan' te maken voor het tuindersgebied van Beverwijk en Heemskerk en de duinen. Dat gebied kent diverse problemen, waarvan wateroverlast de meest prominente is. De openheid van het landschap is feitelijk sterk aangetast. In de brochure daarover stellen de gemeenten: "In de cultuurhistorisch waardevolle Lunettenzone ontbreekt de historische samenhang tussen de nog bestaande lunetten. De geplande aanleg van de Westelijke Randweg dreigt het gebied nog verder te versnipperen." ... "Ook willen we de afzonderlijke lunetten weer leesbaar maken in het landschap door het schootsveld te herstellen met breed water rond de Lunetten, en door het

aanleggen van een verbinding van droge schrale graslanden."

De Stichting Landschap Noord-Holland, welke de meeste lunetten beheert, heeft in haar uitgave van juni 2005 vier pagina's besteed aan de "Opknopbeurt voor historische Lunetten". Daarin wordt uitgebreid ingegaan op de historische achtergronden op de zeven Beverwijks-Heemskerkse batterijen, die de tand des tijds hebben doorstaan, op de Randweg die dwars door de historie zal gaan lopen en op wat er gaat gebeuren door deze opknopbeurt, die voor mens en natuur voordelig zal zijn.

In het najaar van 2005 zijn de werkzaamheden aan Lunet nr. 9 (Krayenhofflaan) en nr. 10 (Kleine Houtweg) aangevangen. Sindsdien zijn die batterijen weer herkenbaar als een verdedigingswerk. Zo werd op lunet 10 de linkse Duitse loopgraaf geheel uitgegraven en goed zichtbaar gemaakt. Ervoor werd een waterpartij, gevoed door

een heuse duinrel, aangelegd en werd grenspaal 03 teruggevonden en duidelijk zichtbaar herplaatst. De lunet werd ontdaan van heel veel onwerkelijke boomgroei. Datzelfde geldt ook voor lunet 9. Daar werden zelfs 2 grenspalen herontdekt en er werd een wandelpad over de batterij heen aangelegd.

Kortom, voor iedereen die in deze historische verdedigingswerken geïnteresseerd is – zelfs voor hen die er al eerder een bezoek aan brachten – kan het interessant zijn om op zaterdag 15 april a.s. om 10:00 uur aan de geplande excursie naar de Beverwijkse en Heemskerkse Lunetten mee te doen. Dit deel zal tot ongeveer 13:00 uur duren. Bij voldoende belangstelling zal er om 14:00 uur nog een uitstapje naar Wijk aan Zee gemaakt worden, waar nog steeds 3 lunetten te vinden zijn.

Aanmelden kan bij Aad Kok, telefoon 0251-228755

Westerhout

van voormalige buitenplaats naar residentie voor de burgerij.

Bij de restauratie van Westerhout leek het een goed idee om de geschiedenis van dit landgoed eens nader te belichten. Van de laatste adellijke bewoners, de familie Boreel, is in onze gemeente niet veel bekend; hoogstens bij degenen die er het laatst hebben gewerkt: de pachters en de huurders. Een herinnering aan het ouderwetse leven op een buitenplaats van de vorige eeuw, gezien door de ogen van de pachters, die er toen woonden. . .

Korte geschiedenis

De oorsprong van de hofstede Westerhout was een eenvoudige boerenhoeve, bewoond door de landbouwer Wouter Janszoon, vermeld in een akte uit het jaar 1611. Zijn zoon, Louris Wouterszoon verkreeg door vererving en koop de hoeve met "hooyhuys, boomgaert ende grond daer 't op stond." In 1627 koopt Balthasar Coymans, een lid van een der regentenfamilies uit Amsterdam, het huis als buitenplaats. Hij was gehuwd met Maria Trip en bezat al een fraai woonhuis op de Keizersgracht. Al spoedig liet Balthasar de bestaande boerderij afbreken en door de bekende bouwmeester Jacob van Campen een fraai herenhuis bouwen: het eerste huis Westerhout. Het was gelegen aan de Cleyne Houtwegh, de latere Westerhoutweg, met land, "streckende tot aan de wildernis" (de duinen) Een lange oprijlaan met statige beuken leidde naar dit huis,

nog te zien op oude prenten uit het "Zegepralant Kennemerland". Het moet in die zomermaanden, wanneer de Amsterdamse families hun buitenplaatsen bewoonden een druk *va et vient* geweest zijn. Men bezocht elkaars soupers en tuinfeesten op Rooswijk, Beeckestijn, Westerwijk en Meerestein. Ook Vondel en Hooft, de drost van Muiden vertoefden hier dikwijls als gast van het kunstminnend adellijk volkje.

In 1657 stierf Coymans en hij liet alles na aan zijn tienjarige dochter Isabella, die later zou huwen met Jacob Boreel, eigenaar van Meerestein. (1630- 1697)

Hierna heeft de familie Bernard het buitenhuis lange tijd in bezit gehad en in Wijk aan Duin grond aangekocht, waaronder de "Nollen", de bultige terreinen in het binnenduin. In het *Zegepralant Kennemerland* met de kopergravure van Hendrik de Leth (1728) kan men de vol-

gende beschrijving vinden: *Westerhout, de lustplaats van de edele en achtbare Heer Jan Daniel Bernards, heere van Kattenbroek enz. enz. en oud-president der schepenen van Amsterdam, leggende in den banne van Wijk aan Duin. Zij strekt van voren met een lange laen van hooge boomen aen den cleyne houtwegh, legt van achteren tegen Haesjes kerkhof en tusschen het bekende Wijckerhek en de hofstede Westerwijk.*" (zie kaart)

Op de plaats van het huidige Westerhoutplein stond de herberg Romen. Hiervandaan liep de Wijcker Waagenweg (de Zeeweg) tot aan het Wijckerhek. Daar werd dan tol geheven en ging de naam over in de Wijkaanzeeër Wagenweg. Dit gehele bezit hoorde aan de 'heeren van Westerhout' en wisselde vele malen van eigenaar.

Tijdens de Russische invasie in Noord Holland (1799) werd door lt. kolonel C. Krayenhoff een verdedigingslinie aangelegd (de lunetten). Deze linie, van het Wijckermeer tot in de duinen, liep dus ook over het terrein van de hofstede Westerhout. De toenmalige eigenaar, Pieter de Veer, kreeg in 1801 een schadeuitkering van f 1215,- wegens het 'occuperen van zijn duingronden.'

In 1814 kwam het landgoed in handen van jonkheer Lucas Boreel (1780- 1854). Hij was gehuwd met gravin Maria van Limburg Stirum. Zijn ouders waren Willem Boreel en Maria Trip, allemaal namen uit de bekende koopmans- en regentenfamilies. Met deze eigenaar kwam een einde aan het eerste huis Westerhout. Om onbekende redenen liet hij het fraaie 17e eeuwse huis slopen om op de plaats van de herberg Oud-Romen een nieuw herenhuis te bouwen (Nieuw-Romen kreeg verderop een bestaan). Een lang leven zou deze buitenplaats niet beschoren zijn: zijn kleinzoon, jhr. Gerard Samuel Boreel (1855- 1938), liet op deze plaats in 1896 een derde huis bouwen. Hij was gehuwd met jkvr. Sophia Geertruida Gevers (1860- 1942) en hij is zelfs van 1882 tot eind 1897 nog burgemeester van Beverwijk geweest. Het nieuwe huis, ontworpen door het architectenbureau van Nieuwkerken uit den Haag, werd niet door iedereen om zijn stijl bewonderd, hoewel vele onderdelen van het oude herenhuis werden hergebruikt: vloerbalken, marmere vloeren

en schoorsteenmantels. Ook ontbreken niet de trapgevels, sierlijke gevelstenen en fraaie muurankers. De vensters zijn wisselend van vorm en vrij onregelmatig over de gevels verdeeld. Binnen is vlechtwerk boven de boogramen te zien, dat met de mooie plafonds en wandversieringen nu wordt gerestaureerd. In 1905-1906 werd het huis aanmerkelijk uitgebreid in de renaissancestijl.

Misschien zijn er nog oud-Wijk aan Duinners die zich jhr. Jan Hugo Boreel (1884-1962) herinneren en zijn echtgenote Emilie Henriëtte Adele baronesse van Tuyll van Serooskerken (1899-1970). Jonkheer Hugo Boreel werd na zijn terugkeer uit Nederlands Indië, waar hij hoofdadministrateur was, de laatste bewoner van Westerhout. Behalve zijn gezin woonden ook zijn ongehuwde zusters, jkvr. Paulina Boreel (1887-1961) en jkvr. Maria Catharina Boreel (1889-1962) tot hun dood in een deel van het huis.

Na de Tweede Wereldoorlog breidde Hoogovens zich sterk uit en werd een groot deel van het landgoed aan de industrie verkocht. Het resterende deel, waaronder het huis, werd in 1967 aan de Gemeente Beverwijk overgedaan, waar tot vorig jaar (2005) de Stedelijke Muziekschool haar domicilie had. Mevrouw Boreel verliet Westerhout al in 1965 en heeft nog tot 1970 in het Oosten des lands geleefd. Haar kinderen zijn verspreid over het land en zullen zelf al kleinkinderen hebben. De herinneringen nemen zij met zich mee, evenals de nu nog weinige overgebleven pachters in de naaste omgeving dit doen.

jhr. Jan Hugo Boreel

Verhalen uit vervlogen dagen

Het echtpaar van Dorp, beiden geboren en getogen Wijkers, zijn nu de langst levenden op de voormalige pachtgronden van de heer Jan Hugo Boreel. Meer dan 50 jaar wonen ze al in hun huis aan de buitenrand van Westerhout en ze hebben zo langzamerhand al het groen en de bossen om zich heen zien veranderen in industriegebied en weiland. "Mijn vader had een gemengd bedrijf in de Vondellaan met het land erachter, wat hij pachtte van

Boreel," zo begint Corrie van Dorp-Pleging (79) haar verhaal. Het grondgebied van die eigenaar liep rond 1900 van de Beeckzanglaan tot aan de Julianaweg in Wijk aan Zee. "Wat hadden die mensen veel land," vertelt Jan van Dorp (86) verder, "ik heb de oude Gerrit Boreel nog gekend, de burgemeester, die met mijn vader zaken deed. Wij woonden toen tegenover boer Joor aan de Westerhoutweg en pachtten daar de tuindersgrond." De oude jonker maakte graag een praatje met zijn pachters, interesseerde zich voor hun wel en wee en werd door zijn rechtvaardigheid met ontzag bejegend. Ook zijn opvolger, Jan Hugo hield zich aan deze gedragslijn, zodat, ondanks de crisistijd, *het leven op het land toch goed was*. In die tijd werd één keer per jaar in september pacht en huur betaald aan baas Tol, die toen in het rentmeestershuis woonde. Daar kwamen de pachters dan bijeen en was er een feestelijke afsluiting met een borrel en een sigaar. Mevrouw van Dorp herinnert zich nog de muur die rondom Westerhout was gebouwd: "Vanuit de Noorderwijkweg liep je er zó tegenaan, op de plaats waar nu het plantsoen begint; de Zeestraat was daar erg smal. Als je uit school kwam was het een sport om over die muur te kijken, staande op je fiets! We zagen natuurlijk nooit iets!" Na de oorlog is de muur afgebroken en ontstond het Westerhoutplein.

Op 12 juli 1945 was er de grote explosie aan de Westerhoutweg, achter de boerderij van Joor. Jan van Dorp: "Er lag daar toen zo'n 300.000 kilo munitie in houten kistjes, achtergelaten door de Duitsers en bewaakt door BS-sers (Binnenlandse Strijdkrachten). Die jongens verveelden zich en schoten

Het Westerhoutplein destijds, gezien vanuit de Duinwijklaan: waar nu het plantsoen is stond toen nog ommuurde bebouwing.

Dit is wat er over was van de woning van Vader van Dorp na de munitie-explosie in 1945. Nu staan alleen de bomen er nog. Ernaast de eerste steen van het nieuwe huis

wat achteloos in het rond. Boer Joor zag dit en waarschuwde hen, maar het mocht niet baten: enkele minuten later vatte een houten kistje vlam en vloog de hele zaak de lucht in!" Het vuurwerk heeft uren geduurd en de schade was enorm: 4 doden onder de tuinders en zo'n 20 huizen verwoest. Gelukkig konden de bewoners rond Westerhout zich allen redden, maar er moest wel vervangende ruimte en huisraad voor ze worden aangeschaft; ze hadden niets meer! Jan van Dorp kwam met zijn ouders tijdelijk in de Vondellaan te wonen en ontmoette daar zijn buurmeisje Corrie Pleging: die ontmoeting duurt nu al ruim 55 jaar! De schadeloosstelling heeft trouwens jaren geduurd: de verzekering schoof de schuld naar Defensie maar die wou niet zomaar uitbetalen. De getroffen bewoners kregen meubels en kleding van "Volksherstel," onteigende goederen van NSB-ers! Na de uitbetaling kreeg boer Joor een nieuwe boerderij aan de Betonweg en op diens oude plaats werd in 1951 een huis voor vader van Dorp gebouwd. Die woonde inmiddels tot tevredenheid in de Duinwijklaan en vond dat zijn zoon er maar in moest trekken. De Westerhoutweg liep toen nog door tot de Koningsweg in Velsen-Noord en aan het Rooswijkerlaantje werd ± 1948 een legerplaats ingericht voor de Landmacht. De soldatengebouwen en barakken staan er nog altijd en worden gebruikt als sportaccommodatie en kantine. Als huwelijkscadeau kreeg het echtpaar van Dorp van de freule Boreel twee kop en schotels, twee zilveren lepels en twee bekers. Ze hebben ze nog! Mevr. van Dorp herinnert zich ook goed de zilveren bruiloft van Hugo Boreel en Emilie van Tuyll: alle pachters werden 's avonds uitgenodigd in de mooie kamer en daar getraakteerd. Van de drie zonen Boreel is ze niet zoveel bijgebleven, alleen dat ze heus niet zo deftig waren: met luilak moest de hele buurt en de Vondellaan er aan geloven! De zusters van Hugo, de freules Paulina en Maria liepen bijna dagelijks in het park rond en zaten vaak in het prieel bij de tennisbaan, terwijl ze elke vrijdagmiddag

even bij de van Dorpen langs liepen "om die lieve baby te bewonderen". Omdat de vrijdag toen werkdag was, kwam dit niet altijd even gelegen, maar ja, wat doe je dan?

Bekend was de meisjes- of vrouwenvereniging, opgericht door de beide freules ± 1914. Ze gaven daar brei-, borduur- en naailes aan de Beverwijkse meisjes, later dames uit de omgeving. Mevrouw van Dorp herkent nog vele gezichten van een oude foto, o.a haar schoonmoeder en dier zuster. Het werk was gestart vanuit de Hervormde gemeenschap Wijk aan Duin in de pastorie van dominee Hovy aan de Zeestraat en heeft nog bestaan tot in de jaren '70.

In 1967 werd dit deel van het landgoed verkocht aan de gemeente en werd de tuindersgrond van Van Dorp onteigend. Hij moest dus omzien naar een andere bron van inkomsten en dat werd (uiteraard) Hoogovens, waar hij nog 25 jaar, tot aan zijn pensioen, heeft gewerkt. Van de boerenfamilie Joor zijn geen nazaten hier meer woonachtig. De boerderij is in andere handen overgegaan.

Vanuit haar zijraam met sfeervolle ruitjes kijkt mevrouw Broeze uit over het laatste stukje bos van Westerhout. Zij woont al meer dan 50 jaar in dit rentmeestershuis, gebouwd in 1941. Jonkheer Hugo Boreel liet dit destijds optrekken uit de restanten van de voormalige koetshuizen, terwijl deze weer waren gecreëerd uit de bestanddelen van de *Rinnewie*. Van deze ruïne, op de plaats van het eerste landhuis dat ver in het bos bij de vijver stond, is geen spoorje meer over.

Temidden van haar historische bouwstenen en ronde stalramen vertelt de oudste pachteres (92) van het landgoed haar verhaal: Haar man, Jan Broeze, geboren in het tuindershuis van het landgoed Rooswijk, was al vroeg vertrouwd met het hoveniersvak, dat zijn vader al uitoefende. Zijzelf, wonende aan de Kanaalkade te Velsen-Noord was gewend aan de wijde blik over het Noordzeekanaal: beiden waren dus echte buitenmensen. Het echtpaar leefde van de tuindersopbrengst aan

De "eerste steen" van het huis waarin zoveel oudere stenen zijn verwerkt.

De Vrouwenvereniging Wijk aan Duin. We zien van boven naar beneden; van links naar rechts: M. Bakker-Hagen, S. Priester-de Vries, freule M. Boreel, Mevr. Pletting-vd Outenaar, S. Bleumink-Scholts, A. Nooi-de Bie, N. vd Wel-Gertenbach, B. Nauta, J. Smit-Houtwipper, A. Bakker-Sloof, J. Gertenbach-vd Kolk, Geertje Smit, M. Oostewaal-Kos, A. Wernke-vd Wel, J. Waaagmeester-Vlietstra, A. vd Sluis, A. v Dorp-Scholts, freule P. Boreel, G. Ledder-Offenberg, Mevr. Koster-Kos, B. Schoen-Gertenbach, B. Scholts, D. Oosterwaal. foto: collectie C.E de Boer

de G. van Assendelftstraat, totdat in 1953 baas Tol, de rentmeester en hovenier van Westerhout, overleed. Jonkheer Hugo Boreel liet Broeze persoonlijk vragen diens plaats in te nemen en zo nam het gezin met inmiddels drie dochters zijn intrek in het huidige historische pand. "Wij hadden een goed contact met de familie Boreel," mijmert ze verder, "die liepen hier allemaal gewoon in en uit, en meestal zonder hun voeten te vege!" Glimlachend vertelt ze over deze laatste gewoonte, waar alle pachters last van hadden, maar ach, dat hoorde er zo bij.

Met veel plezier kweekte Jan Broeze in zijn zelfgebouwde kas (1963) de groente en de bloemen, die men "op het huis" nodig had. De terrassen, de borders en het bordes zagen er altijd zeer verzorgd uit. Jonkheer Hugo noemde hem altijd *Baas*, een term die in de familie gebruikelijk was. Ook zijn drie zoons: Lucas, Jan en Geert namen deze benaming prompt over.

De dagindeling was altijd dezelfde: om 9 uur 's morgens moest baas Broeze zich bij het huis melden. Dan werd het menu besproken en even later moest de *eigen teelt* afgeleverd worden vanuit de kas. Daarna werkte hij in de tuin en inspecteerde hij het terrein. De middag was voor de pachtcontracten en de boekhouding. In die tijd bestond het personeel uit de jachtopzieners Bennink en Scheffers; de huismeester Van de Arend en zijn vrouw; drie werksters en twee dienststers.

Het personeel was nauw betrokken bij de familie en zelfs bij festiviteiten. Zo weet mevrouw Broeze zich nog levendig het

25-jarig huwelijk van het echtpaar Boreel te herinneren: er werd 's avonds een grandioos feest gegeven voor alle leden van het personeel en de pachters. "Mijn man verzorgde toen voor de gasten de feestelijk gedekte tafel met zijn bloemstukken, terwijl Leendert van de Arend goedkeurend toekeek". Als bewijs dient nog een oude foto. In 1957 Trouwde zoon Geert met freule van Riemsdijk, een studie-genote van de toenmalige prinses Beatrix, die op die dag langdurig aanwezig was. Het hele personeel kwam in de kerk en 's middags was er een receptie op Duin en Kruidberg. "We hadden een feestelijke vrije dag verder," besluit ze.

In de oorlogstijd bleef Jan Hugo Boreel in zijn huis wonen, ook al kreeg hij zonder pardon inkwartiering van de Duitsers. De helft moest hij afstaan, de stallen stonden vol met paarden van de bezetters, terwijl ook het huis van Van de Arend werd gevorderd, die er tegenover woonde in het *trapgevelhuis*. De hele familie Boreel, de

Een kijkje in de kas van Jan -baas- Broeze.

Van de Arend poseert trots bij de door Jan Broeze verzorgde tafels voor het 25-jarig huwelijksfeest van het echtpaar Boreel.

Op deze foto die Afra Bart maakte tijdens de huidige restauratiewerkzaamheden is te zien hoe ook de kastenwand ter weerszijden van de schouw in oude luister wordt hersteld.

Hoe de reactie van de ouders is geweest vermeldt de geschiedenis niet, maar het voorval heeft zeker een eigen plaats gekregen in de annalen.

twee zusters en een deel van het personeel huide toen op een halve verdieping. Heer Hugo was wars van elke collaboratie en moest na de bevrijding huis en tuin behoorlijk laten "uitmesten". Het park was rond 1930 al opengesteld voor het publiek, weliswaar na aankoop van een wandelkaart, gecontroleerd door de toenmalige baas Tol, de rentmeester. Na de oorlog was het park geruïneerd door de Duitse bunkers en hun aan- en afvoerwegen. Er moest dus veel aan opgeknapt worden. Na al deze herinneringen is het daglicht verdwenen en zoon Han komt binnen. Hij is hier geboren en getogen en laat een foto zien van hemzelf en de zoon van Geert, kleinzoon Hugo. *"Hij wilde perse mijn indianentooi op: we speelden vaak samen als hij kwam logeren."* Ook weet hij nog dat er een grote kelder onder het huis doorliep waar men jongerenfeesten organiseerde: de muren waren opgevrolijkt met Disney-figuren. Destijds verkocht Boreel al een gedeelte van het landgoed aan Hoogovens, met inbegrip van het personeel. Jan Broeze kreeg een functie als opzichter-terreinbeheerder bij het staalbedrijf, maar bleef tot aan zijn dood toe (1985) de overige domeinen van Boreel beheren.

Nu is van de prachtige, oude rozentuin en de statige beukenlaan niet veel meer over, maar mevrouw Broeze hoopt dat de "amputatie" van de groene long van Beverwijk niet verder gaat, zodat er nog wat te wandelen overblijft.

Agrarische anekdote.

Vroeger was het de gewoonte en een eer om rond Pasen aan de landeigenaar een zogenaamd *boterlammetje* aan te bieden: in het voorjaar ging het vee naar buiten, at het vers gras en gaf het de beste melk. De zachte, romige boter daarvan werd in een lammetjesvorm gedaan en werd als specialiteit aangeboden. Zo deed ook Evert Gerritsen, wiens vader aan de Zeeweg een boerderij pachtte op de grond van Boreel. Bij de begrafenis van de later bekende Beverwijkse wethouder (op 10 januari j.l.) vertelde de historicus Marcel Lindeman een kort verhaal over dat onderwerp; het was waarheidsgetrouw door de melk- en ijshandelaar zelf aan hem verteld:

"Als kind mochten wij elk jaar het boterlammetje aanbieden. Dat werd op een boerenbont bord gezet met wat fijngeknipt gras eromheen gestrooid en verpakt in een theedoek. In ons beste pak togen wij dan, mijn broer Dick en ik, naar het grote huis waar jonkheer Hugo Boreel ons geschenk in ontvangst nam. Als dank kregen wij dan altijd een muntstukje, verpakt in zilverpapier. Dat was elk jaar weer een verrassing en een soort spel. "Pas op dat je niet meteen kijkt wat er in zit," had moeder Gerritsen haar jongens bezworen, "want dat hóórt niet!" Het kon een dubbeltje of zelfs een kwartje zijn voor onze spaarpot. Op een keer kregen we weer de opdracht om onze lekkernij in huize Westerhout aan te bieden en huisknecht Van de Arend liet ons binnen in de salon, maar helaas, jonkheer Hugo was niet thuis. In zijn plaats kwam de freule in de deuropening tevoorschijn, die kennelijk toch niet helemaal op de hoogte was van de traditie. Zwierig greep ze ergens achter zich in een trommel en gaf elk een in zilverpapier verpakt muntje als dank. Blij liepen we weer naar huis, maar we gingen toch stiekem in een bosje kijken wat de buit was, want oh, wat was het groot; zou het een gulden of misschien wel een rijksdaalder zijn? Dát was een kapitaal in die vooroorlogse jaren! Maar wat voelde het toch licht aan? Argwanend peuterden wij verder en oh, ontgoocheling; het was een drosteflik!

In een gezellige flat, omringd door haar eigen herinneringen, woont **zuster Luiting**. Ze was vooral in de jaren 60-70 een begrip in Beverwijk. Velen zullen haar gekend hebben vanuit de wijkverpleging of de kleuter- en zuigelingenverzorging van het Witte Kruis, later Groene Kruis geheten. Ze is nu 88 jaar, behoorlijk kras, leeft zelfstandig en kan zich nog goed redden. Van 1947 tot 1977, dus 30 jaar lang, liep of fietste ze rond in Beverwijk, door weer en wind, om haar klanten te bezoeken. Eerst alleen, later met meer wijkzusters. Geboren in Haarlem haalde ze, na de MMS, het diploma kinderverzorging. Via kennissen werd ze vlak voor de oorlog door de bekende dokter Rooyaards aangenomen als kindermeeisje voor zijn drie kinderen. De jongste, Wiene, was toen 5 maanden. Deze dochter zou veel later huwen met een van de drie zonen Boreel. Zuster Luiting is 3 jaar in het doktershuis in de Vondellaan geweest (1936-1939) en verzorgde zo langzamerhand ook diverse buurkinderen en speelkameraadjes in een "klasje" van 7 kinderen. Toch spookte vaak de gedachte door haar hoofd: straks zijn ze groot en wat dan? Ze besloot de verpleegsters-opleiding te gaan volgen in het Burgerziekenhuis te Amsterdam (verplicht intern) met daarna de aantekening tot wijkverpleegster. En toen? Het was eind 1947 en het was moeilijk om een vaste baan te vinden. Het was toen weer diezelfde dokter Rooyaards, die haar een 'opgevalen plaats' in Beverwijk bezorgde bij het Witte Kruis. Ze is er nooit meer weggegaan.

Gebogen in haar stoel haalt ze oude herinneringen op: *"Het was hard werken in die tijd, ja dag en nacht, je moest altijd paraat zijn. Je had een wijk en kende de mensen. Ik legde wel zo'n 15 à 20 bezoeken per dag af"*.

Het badhuis aan de Baanstraat.

Vaak deed ze dit lopend, bij uitzondering per fiets, van verre al herkenbaar aan haar uniform: een markant figuur. Eén keer per week was er een vrije dag maar dan moest ze wél zorgen 's morgens om 9 uur weg te zijn en pas 's avonds laat weer terug, want heel vaak ging al vroeg de telefoon met de noodkreet: "Zuster komt ù alstublieft, want u kent ons toch zo goed!" Naast de ziekenverzorging thuis deed een wijkverpleegster ook de zuigelingen- en kleuterzorg in het bureau aan de Baanstraat: boven woonde de conciërge van het badhuis (de bekende Walter) en binnen waren verschillende ruimten die door het Witte Kruis werden gehuurd. Zo is zuster Luiting jarenlang de vaste assistente van Dr. Jacqueline Hoogenboom geweest. "Een plezierige tijd en een fijne samenwerking." Bekend was in die jaren ook het bureau voor de tuberculosebestrijding in IJmuiden, waar hele families letterlijk werden "doorgelicht" en de wijkzuster ook een hele ochtend of middag dienst had.

En de Boreels? Dokter Royaards stuurde haar wel eens naar huize Westerhout. Ze heeft "de freule" wel verzorgd, toen deze nieuw verband nodig had. De drie zoons wonen nu verspreid over het land, maar zuster Luiting krijgt nog elk jaar een Kerstkaart van Jan en Wiene Boreel-Rooyaards met de beste wensen voor gezondheid en levenslust!

Al ver vóór de oorlog woonde in een tuindershuis het echtpaar van de Werff-Albers, tante Jans en Ome Wiep voor de heer Jurriëns. Ze huurden eveneens land en een huisje van Boreel en woonden aan de Betonweg, de vroegere Zeestraat, die een stuk het land in liep. Deze weg was eerst een verhard pad naar de weilanden er achter; de Duitsers legden er tijdens hun bezetting echter grote betonplaten

Jachtopziener Benning krijgt een lintje. In het gezelschap op het bordes van Westerhout zien we verder onder meer: zittend mevrouw Benning, links burgemeester Nielen, op de boek Scheffers en Broeze. In de deuropening Heer Hugo, Pauline, mevrouw Boreel, freule Marie, Geert en Jan Boreel en vd Arend.

Het tuindershuis van de familie Albers aan de Westerhoutweg, dat al in 1977 werd afgebroken ten behoeve van de aanleg van de Westelijke Randweg.

neer voor hun zware vervoer. De moeder van Jurriëns was een zus van Wiep van de Werff. Ze ging regelmatig vanuit de Koningstraat naar het boshuis bij haar schoonzus op de thee en zoontje Niek ging dikwijls mee. Jurriëns' Tante Jans, zelf kinderloos, nodigde zo haar neefje vaak uit om tijdens de vakanties bij haar te logeren. "Een heel bos voor jezelf met je vriendjes, dat gaf nog eens mogelijkheden tot ontdekkingsreizen en indianenspelen!" Hij herinnert zich nog de enorme wildebloemenzee in Westerhout, de prachtige tuin van zuster Houtwipper en de overlast van de spreuwen in de groentetuinen van de kwekers: "Ja, die spreuwen, dat was me wat," mijmert Jurriëns. "Die werden door de jachtopziener Jaap Scheffers verjaagd. Dat gebeurde met een schot hagel uit een jachtgeweer, terwijl hij gelegen was in een hinderlaag rond die tuinen. Voor schooljongens een machtig avontuur! Zoiets gebeurde echter in uiterste noodzaak, want elk schot hagel kostte f0,60, wat vlak na de oorlog een flink bedrag was."

In 1956 was zuster Houtwipper gestorven. Zij was een der eerste wijkverpleegsters van Beverwijk en woonde op de Betonweg naast het echtpaar v.d. Werff-Albers. Nummer 110 stond leeg. Jurriëns, inmiddels stevig verkering hebbende, zag er wel wat in, maar ja, de woningnood was hoog en wie kwam er eerst? Ome Wiep zag ook wel wat in een neef als buurman en kreeg van heer Hugo gedaan dat hij de "inwoning" kon regelen, mits de jongeman alles grondig zou opknappen aan het 150 jaar oude huisje! Dat is uiteraard gebeurd en het nieuwe echtpaar Jurriëns-Hoogland

was de koning te rijk! Allen moesten in die tijd de pacht aan "baas" Broeze betalen, wat voor neef Niek neerkwam op de jaarlijkse som van f 218,55. Waarlijk een genereuze huursom.

Uit de 6 jaar dat hij er gewoond heeft herinnert Niek Jurriëns zich de jachtpartijen, die jaarlijks werden gehouden door jonkheer Boreel voor zijn vrienden en de industriëlen uit de omgeving. De tuinders wisten uit ervaring precies waar het wild zat: de konijnen, fazanten en de "snippies." De laatsten vond men nog écht wild! De pachters werden tijdelijk tot "knuppelaars" bevorderd: als de stoet naderde moesten ze met stevige stokken tegen de bomen slaan, zodat het wild opvloog: de jachtpartij moest tenslotte wél wat resultaat opleveren! Bij Jaap Scheffers was dan een zogenaamde *wildwand* waar alles werd opgehangen en mevrouw Scheffers had intussen een prachtige wildschotel gereed om de hongerige magen te stillen, waarschijnlijk rijkelijk besproeid met edel vocht.

Vaak kwam Hugo Boreel bij zijn pachters langs voor een praatje, waar hij met ontzag en ook vreugde werd begroet. Men vond hem een rechtvaardig en sociaal landheer. Na zes jaar en twee zoons rijker kon de familie Jurriëns hun huis ruilen met een grotere woning in Beverwijk: een vroegere tuinder uit de Creutzberglaan wilde dolgraag in het bos wonen. Hugo Boreel was intussen gestorven, evenals zijn twee zusters Pauline en Maria Catharina. Mevrouw Emilie Boreel kwam hoogst-

De woning aan de Betonweg in de tegenwoordige staat.

persoonlijk het (kleine) huisje bekijken en prees Jurriëns voor zijn mooie verbouwingen. De woningruil kon zonder bezwaren doorgaan!

Nu zijn allen allang verdwenen, maar het huisje is nog steeds in zijn oude glorie te bewonderen!

Hoe gaat het nu verder ?

Beverwijk krijgt er nu een gerestaureerd historisch monument bij met een groots en roemrijk verleden. Veel dank aan al diegenen, die dit mogelijk hebben gemaakt, zodat de uitstraling van de nieuwe 'residentie' onze stad wat meer 'cachet' geeft.

Hopelijk kunnen in de toekomst vele Beverwijkers genieten van deze buitenplaats, waar vooral het park een mooie buffer kan vormen tussen industrie, verkeer en landschap.

Met dank aan alle genoemde huurders voor hun loyale medewerking,

Afra Bart-de Jong

Jaarverslag van de Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk over 2005

Beverwijk *Scheijbeecklaan

In de Scheijbeecklaan konden, tijdens rioleringswerkzaamheden, enkele profielen opgetekend worden. De profielen, twee in getal, bevonden zich ter hoogte van de huisnummers 10 en 20. Het profiel voor huisnummer 10 is opgebouwd uit een lichtgele tot lichtgrijze zandlaag (welke we S0004 genoemd hebben), waarboven zich op 85 cm. een lichtbruine akkerlaag (S0003) aftekende. In deze laag zijn geen vondsten gedaan, dus een datering is niet mogelijk. Boven deze laag, op 65 cm. onder het maaiveld, bevond zich een donkerbruine laag (S0002), met enkele fragmenten majolica aardewerk uit de 17e eeuw. Hierboven begon op 65 cm. onder maaiveld, de bouwvoor (S0001).

Het profiel voor huisnummer 20 laat dezelfde opeenvolging van gelaagdheid zien bij een iets gewijzigde diepte. S0003 begint hier op 100 cm. onder maaiveld, en op 80 cm. onder maaiveld begint S0002.

De interpretatie van de profielen is als volgt. Op een duinzandrug, die zelf vermoedelijk in de Midden-Bronstijd, of mogelijk nog ouder gedateerd moet worden, is in een latere periode geakkerd. De datering van de akkerlaag is niet mogelijk gebleken, aangezien er geen materiaal in de akkerlaag gevonden is. Onderzoek in het verleden heeft in de omgeving van de Prinsesselaan prehistorische bewoning aangetoond, op een dieper niveau. Na deze periode van agrarische activiteit is in de 17e eeuw de tuin van Akerendam aangelegd, waarvan deze laag waarschijnlijk een afspiegeling is. Tevens is bekend dat in de omgeving van

de vindplaats nog perenbomen staan die uit diezelfde tuin komen.

Beverwijk *Dr. Schuitstraat

In de Dr. Schuitstraat kon een profiel bestudeerd worden. Dit profiel bevindt zich ter hoogte van Dr. Schuitstraat 1. Het profiel bestaat uit een grijze zandlaag (S0006), waarin enkele schelpfragmenten aangetroffen werden. Hierboven kwam op 136 cm. onder maaiveld een 8 cm. dik laagje zwart veen (S0005). Hierboven bevond zich een laag geel zand (S0004) van 18 cm. dik, waarna er op 110 cm. onder maaiveld een lichtbruine zandlaag (S0003) aanwezig was. Van 80 tot 86 cm. onder maaiveld bevindt zich een donkerbruine zandlaag met veel ijzerinspoeling (S0002), waarboven de bouwvoor (S0001) begint. Van lagen S0004, S0005 en S0006 zijn monsters genomen, zodat naderhand verdere analyse van de samenstelling kan plaatsvinden.

De interpretatie van het profiel is dat de duinzandrug, zoals die in onder meer Beverwijk *Scheijbeecklaan is aangetroffen, hier ook aanwezig is. In de vorming van het duinzand zijn hier 2 fases te onderscheiden, waartussen een veenlaag aanwezig is. Hierboven begint waarschijnlijk al snel de verstoring uit recente tijd.

Beverwijk *Grote Kerk-Grasveld

Op het grasveld naast de Grote Kerk zijn 11 boringen gezet. Dit in verband met de verwachte locatie van het kasteel van Banjaert, in deze omgeving. (Roefstra 2001 & Roefstra 2005) Uit de boringen is gebleken dat de verstoringen, als gevolg van de rooms-katholieke begraafplaats uit de meer recente tijd, en het opruimen daarvan in de jaren '80 van de twintigste eeuw, reiken tot 135 cm. onder maaiveld. Hieronder is een enkele keer een lichtgele zandlaag aangetroffen. De boringen reikten vaak maar tot een diepte van 145

cm. zodat van de lichtgele zandlaag geen verdere gegevens bekend zijn. Waarschijnlijk betreft het hier een prehistorische duinzandrug.

Beverwijk *Oosterwijk-Voorburcht

Op het terrein waar de voorburcht van kasteel Oosterwijk heeft gelegen is een boring gezet, om de mogelijke aanwezigheid van de voorburcht te onderzoeken. En om de boringen die in 1986 door het ADC (Archeologisch Diensten Centrum) van de Provincie Noord-Holland zijn uitgevoerd te controleren. Deze boringen, alsmede de overige onderzoeken bij het kasteel, worden behandeld in Roefstra & Kleijne Mak (in voorbereiding). De boring toonde aan dat direct onder het maaiveld zich een laag bevindt waarin de sporen uit de periode van het kasteel te verwachten zijn. Onder deze laag bevindt zich de blauwgrijze komklei uit de Duinkerke I transgressiefase, van Romeinse ouderdom.

Beverwijk *Breestraat/Peperstraat

Op de hoek Breestraat/Peperstraat is in 2005 een onderzoek uitgevoerd door 'Hollandia Archeologie en Cultuurhistorie B.V.' uit Zaandam. Vanwege diverse communicatieve problemen, bleek het voor het bedrijf niet mogelijk om amateurs in te schakelen voor het veldonderzoek. Voorafgaand aan het onderzoek van Hollandia heeft de werkgroep enkele waarnemingen gedaan tijdens het verwijderen van de moderne funderingen. Bij het verwijderen van deze betonnen funderingen zijn resten geraakt van oudere, archeologisch interessante, funderingen. Daarnaast zijn over het terrein enkele losse bakstenen gevonden, daterend vanaf de 12e t/m de 17e eeuw (determinatie J. Roefstra, naar: Alders (1985)), onder meer is het formaat van de woontoren van de Breestraat, secundair aangetroffen). Na het onderzoek door Hollandia is de werkgroep de werkzaamheden blijven volgen, wat resulteerde in de vondst van een stenen put, op de bodem van de bouwput, 10 meter vanuit de NW-wand en 2 meter vanuit de ZW-wand.

Archeologisch booronderzoek Lessestraat te Heemskerk. Foto Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk

Deze stenen put was 100 cm. in doorsnede, en bestond uit een vlechtwand van wilgentenen, omgeven door een bakstenen ring. In de put zijn enkele metalen objecten, 2 veldkeien, en een fragment grijsbakend gedraaid aardewerk (laat 14e eeuw; determinatie door de auteur) aangetroffen. Het lijkt erop dat deze put bij het onderzoek door Hollandia over het hoofd is gezien.

Beverwijk *Baanstraat/Romerkerkweg

Op de hoek Baanstraat/Romerkerkweg heeft de werkgroep een aantal losse vondsten gedaan van bakstenen uit de 12e-17e eeuw.

Beverwijk *Baanstraat t.o. Patersweg

Op de locatie Baanstraat tegenover de Patersweg heeft de werkgroep tijdens de vernieuwing van een wegtracé, een fundament gevonden in de rooilijn van de Baanstraat. Het fundament is getekend, gefotografeerd en opgemeten, daarna is er zand overheen gegooid, aangezien deze locatie onder de stoeptegels is verdwenen, en er geen noodzaak tot verdere actie aanwezig was. Het fundament ligt 35 cm onder maaiveld en bestaat uit stenen van het formaat 13-17x4,5x8, en dateert daarmee waarschijnlijk uit de 17e eeuw. Op de kaart van Daniël van Breen, uit 1629 is op deze locatie een boerderij te zien, waar dit fundament vermoedelijk onderdeel van uitmaakte.

Wijk aan Zee *Julianaplein

Op de locatie Julianaplein in Wijk aan Zee vond een IVO (inventariserend veldonderzoek) plaats, vanwege de aanleg van rioleringen in het centrum van Wijk aan Zee. Het IVO werd uitgevoerd door ADC ArcheoProjecten, o.l.v. Dr. E. Lohof. Hierbij heeft de werkgroep assistentie verleend. Na het IVO begon de gemeente met de aanleg van de riolering langs het plein, waarvoor geen professioneel onderzoek noodzakelijk werd geacht. Hierbij zijn enkele losse vondsten gedaan, daterend vanaf de 15e eeuw. Naast aardewerk en baksteen, daterend vanaf de 15e eeuw, is er een hondenschedel aangetroffen. Het DO (definitief onderzoek) op het plein,

*De gevonden "montant" een bouwornament van een kerkraam.
Foto Archeologische Werkgroep*

eveneens uitgevoerd door het ADC, duurde nog tot januari 2006 voort. Van de archeologische werkzaamheden door het ADC op het plein is, met medewerking van de AWBH, een folder gemaakt.

Heemskerk: Kerkhof N.H. kerk.

Tijdens de aanleg van een pad aan de Noordoostzijde van de kerk, stootte men opnieuw op de fundering van het voormalige koor. Dankzij de oplettendheid van de heer B. Wietsma kon de werkgroep ter plekke wederom constateren dat de resten hiervan zich net onder het maaiveld zich bevinden. Te zien was hoe deze waren beschadigd door de messen van een maaimachine. Dit klopt met het beeld van de afgelopen jaren. Een mooie vondst vormt een zogenaamde 'montant' (een ornament van een kerkraam) in een puinplek die aan de oppervlakte zichtbaar was gekomen door beplantingswerkzaamheden aan dezelfde zijde. Deze heeft waarschijnlijk behoort tot de Noorderkapel die middels een testament kort na 1311 gesticht werd. Het steenformaat van het ornament bevestigt dit.

Heemskerk: Lessestraat

In een rioleringsleuf in de Lessestraat werd een dertiende eeuwse (ca. 1250) fundament gevonden. In Nieuwsbrief 35 is hierover al uitvoerig gerapporteerd.

Bij het uitgraven van een nieuwe vijver aan de zuidoost zijde van het gebied, vond ons lid Jaap Hendrikse een ijzeren kanonskogel. In de grond was de inslag nog goed te zien. Het is niet duidelijk met welke oorlogshandelingen deze vondst heeft te maken.

Het gehele terrein tussen Lessestraat en Euratomsingel is door de werkgroep met een grondboor onderzocht. Het archeologische bedrijf A.A.C. uit Amsterdam heeft i.s.m. de werkgroep, enige proefsleuven gegraven op het terrein. Het wachten is op het eindrapport hiervan.

Heemskerk: Bachstraat / Raadhuisstraat

Na sloop van een schoolgebouw werd in de put een historische brandlaag aangetroffen in een profiel aan de zijde van de Raadhuisstraat. De brandlaag – die 3 tot 5 centimeter dik bleek te zijn en tientallen meters te volgen was in de wand van de bouwput duidt op een grote brand. Plaatselijk was het zand roze uitgeslagen vanwege de hitte. Vanwege het ontbreken van dateerbare vondsten, kan er niets gezegd worden over ouderdom van dit brandspoor.

Heemskerk – Huibert Pootstraat

De werkgroep heeft aan dit onderzoek - dat uitgevoerd werd door het archeologische bedrijf A.A.C. - door tijdgebrek alleen kunnen adviseren over de plaatselijk te verwachten, mogelijke archeologische vondsten. Het bedrijf heeft een puinweg heeft aangetroffen die leidde naar een mogelijke

Arch. onderzoek in de Van Riemsdijcklaan

voorganger van de Maerhofstede. Ter plaatse werd door een van de leden van de werkgroep al eerder grote middeleeuwse bakstenen aangetroffen. Deze zijn zeer waarschijnlijk afkomstig van een van de gesloopte kastelen in de omgeving.

Heemskerk: Nielenplein

Tijdens werkzaamheden voor de herinrichting van dit plein zijn fundamenteën stukgetrokken van de voormalige herberg De Star (vermeld in de zestiende eeuw) en middeleeuwse fundamenteën, vermoedelijk behorend tot de Uithof van Sint Jan (zie Nieuwsbrief nummer 36). Dit gebied heeft op de Cultuur Historische Waardenkaart de aanduiding: van hoge archeologische waarde.

H'kerk: PWN, duiningang, Rijksstraatweg

Op verzoek van de PWN zijn de werkzaamheden begeleid bij de aanleg van een paddenpoel. In de bouwvoor waren duidelijke akkersporen van de laatste 200 jaar te zien waarin vele vondsten gedaan werden. Dieper gelegen humeuze lagen konden helaas door het ontbreken van dateerbaar aardewerk niet gedateerd worden.

Beverwijk: Van Riemsdijcklaan

Tijdens het aanleggen van een nieuwe riolering werden de werkzaamheden door het archeologische bureau ADC ArcheoProjecten gevolgd. Ook hier was de werkgroep actief betrokken. Op enige diepte werd een akkerlaag uit de Bronstijd (1200-800 voor Chr.) aangetroffen, waarin veel houtskool, bewerkt bot en fragmenten aardewerk werden gevonden.

Verderop in de Fokkerlaan werd een akkerlaag uit latere tijd (vermoedelijk Romeins Inheems 0 - 300 na Chr.) aangetroffen. Leden van de werkgroep hebben naar aanleiding van dit onderzoek een ochtend les gegeven op de basisschool de Sterrekijker te Beverwijk.

Nieuws (en binnenkort het volledige jaarverslag) over de werkgroep is op internet te vinden :

www.archeo-beverwijk-heemskerk.nl

J.P. Kleijne Mak en J. Roefstra

boekenverkoop

verkrijgbaar in Museum Kennemerland tijdens de openingsuren:	leden	niet-leden
Historische reeks:		
1 Dagverhaal der doormarcheerende troepen (Ledenbulletin 23)	€ 8,-	€ 11,25
2 Een haven in de Noordzee, een waterweg naar Amsterdam	€ 8,-	€ 11,25
3 Wijk aan Zee, dorp aan de branding (Ledenbulletin 25)	€ 8,-	€ 11,25
Ledenbulletin 24	€ 8,-	€ 11,25
Ledenbulletin nr. 26 "40 jaar amateur-archeologie"	€ 8,-	€ 11,25
Ledenbulletin nr. 27	€ 8,-	€ 11,25
Ledenbulletin nr. 28	€ 8,-	€ 11,25
Scholtens en Midden-Kennemerland	€ 25,-	€ 30,-
Wat Mijnheer zegt moet gebeuren (<i>Waterland</i>)	€ 10,-	€ 12,50
Een straatje om in Beverwijk	€ 10,-	€ 12,50
Beverwijk en zijn industriële geschiedenis	€ 20,-	€ 25,-
Praatjes van en plaatjes over Beverwijk(ers)	€ 12,50	€ 16,-
Weerzien in Beverwijk (verzameling historische verhalen)	€ 8,-	€ 11,25
Kaart van Beverwijk en Alkmaar van J. v. Deventer, 1560	€ 10,25	€ 10,25
Alle charters uit het Museumbezit tussen 1500 en 1873, getranscribeerd en met samenvatting en/ of transportacteformulier en voorzien van een uitgebreid register, waarin o.a. alle persoonsnamen en veldnamen, in drie afzonderlijke delen gebundeld tot één gebonden boek van 274 pagina's. Op bestelling:	€ 24,-	
Transcriptie van de notulen van de vroedschapsvergaderingen van de stad Beverwijk vanaf 1642. Een schat aan interessante en verrassende gegevens over het wel en wee van de stad en haar burgers in vroeger tijden. Plastic ringband, Boek I (1642-1650), 57 pagina's Boek II (1650-1661), 86 pagina's Boek III (1661-1672), 86 pagina's Op bestelling, per deel: U kunt zich voor een abonnement opgeven bij E. Toepoel, tel. 228497	€ 6,25	
Foto-CD met ruim 1200 ansichtkaarten van Beverwijk e.o.	€ 11,25	€ 13,50
Koen Mertens senior en Koen Mertens junior, 100 jaar kunstenaarschap	€ 4,-	€ 4,-
Het Mysterie van de Tijdgeest	€ 3,25	€ 3,25
Fiets-en wandelroute Midden-Kennemerland Inzicht	€ 3,-	€ 3,-
Een plattegrond van Beverwijk 1830 - 1840	€ 2,50	€ 2,50
Midden-Kennemerland in de Vroege en Hoge Middeleeuwen	€ 20,-	€ 20,-
Het ontstaan van Beverwijk als stedelijke nederzetting	€ 9,-	€ 9,-
Kroniek van het Beverwijks katholiek gemengd koor 50 jaar, nog enkele exemplaren, inclusief CD	€ 16,-	€ 16,-
Focus op Beverwijk	€ 17,50	€ 17,50
Matses met aardbeien	€ 6,75	€ 6,75

colofon

De Nieuwsbrief is een uitgave van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland en Museum Kennemerland te Beverwijk en verschijnt 3 x per jaar. Daarnaast verschijnt 1 x per jaar een ledenbulletin voor de leden van het Genootschap.

Redactie: Arie van Dongen, Cor de Boer, Cor Castricum, Hans Wagemakers. Redactieadres: Vondellaan 62, 1942 LK Beverwijk; email: avdongen@wanadoo.nl

Secretariaatsadres Historisch Genootschap Midden-Kennemerland: J.J.M. Brakenhoff, Anemonenlaan 11, 1943 BC Beverwijk, telefoon 0251 - 226291 email: jabrak@wanadoo.nl

Nieuwe leden van het Genootschap kunnen zich opgeven bij de ledensecretaris: Mw. P.M. Pennycook-Hilbers, Acacialaan 65, 1943 GR te Beverwijk, tel. 0251-220150 email: gkpennycook@hotmail.com

De contributie bedraagt minimaal € 10,- per jaar (meer mag!) + voor leden buiten de IJmond € 2,50 aandeel in de portokosten. Nieuwe leden kunnen zich ook opgeven door dit bedrag over te maken op postgirorekening nr. 224943 t.n.v. Historisch Genootschap Midden-Kennemerland te Beverwijk, met de vermelding: "nieuw lid". U ontvangt dan p.o. het ledenbulletin van dat jaar + de reeds verschenen Nieuwsbrieven + een welkomstpremie.

Secretaris Museum Kennemerland: Ton Postma, Kerkemaayerskamp 48, 1991 BX Velsersbroek, telefoon 023 538 04 25, e-mail tonnic@wanadoo.nl

Bezoek ook eens onze websites: www.geschiedenisbank-nh.nl (doorklikken naar **Beverwijk via de Erfgoed Adresgids**) www.museumkennemerland.nl

openingstijden Museum Kennemerland

Gedurende de wintermaanden is het museum geopend op zondagmiddag van 14:00 tot 16:30 uur; in juni, juli en augustus op zaterdag, zondag en woensdag van 14:00 tot 17:00 uur.

Op feestdagen is het museum gesloten. Leden van het Historisch Genootschap hebben, met partner, gratis toegang.

Westerhoutplein 1, 1943AA Beverwijk
☎ 0251 214 507

nog steeds verkrijgbaar:

Alle verhalen van Beverwijks oud-burgemeester over de streekgeschiedenis plus een biografie en CD. Bij de boekhandel en in Museum Kennemerland voor € 30,-

Contributie 2006

Bij de vorige Nieuwsbrief ontving u een acceptgirobiljet voor het voldoen van uw contributie voor 2006.

Deze contributie is voor 2006 gehandhaafd op € 10,- (€ 12,50 voor leden buiten de IJmond, inclusief een bijdrage in de verzendkosten). Een hogere bijdrage is welkom en wordt gestort in het "Ondersteuningsfonds" waaruit aankopen voor het Museum of voor het Genootschap worden gefinancierd.

Uw betaling zien wij graag vóór 1 april tegemoet. U bespaart uzelf en ons extra kosten en moeite door op tijd te betalen. Bij voorbaat hartelijk dank